पालने राज्यपरिपालननिमित्तं तरसा बलेन लोकान्छत्रुलोकान्मरुद्भिरिवास्माभिःसह वासवइवत्वंविजित्य तांपालयेतिशेषः ॥ २७ ॥ ऋणानीति ॥ जायमानोवैब्राह्मण स्त्रिभिर्ऋणवान्जायतेइतिश्रुतौ ब्राह्मणपदमुपलक्षणमितिभावः ॥ अत्रायोध्यायां स्थित्वेतिशेषः ॥ २८ ॥ दुष्प्रदाः दुःखप्रदाः ॥ २९ ॥ आक्रोशं निंदां तत्रभवंतं पूज्यं ॥ ॥ ३० ॥ त्वा त्वां मयि बांधवेषुच करुणांकुर्वितिसंबंधः ॥ ३१ ॥ पृष्ठतःकृत्वा तिरस्कृत्य मत्प्रार्थनामितिशेषः ॥ इतोपिवनमेव जनसंबाधभयेनास्माद्वनादपिवनांतरमि

अभिषिक्तस्त्वमस्माभिरयोध्यांपालनेव्रज ॥ विजित्यतरसालोकान्मरुद्भिरिववासवः ॥ २७॥ ऋणानित्रीण्यपाकुर्वन्दुर्हृदःसाधुनिर्द हन् ॥ सुहृदस्तर्पयन्कामैस्त्वमेवात्रानुशाधिमां ॥ २८॥ अद्यार्यमुदिताःसंतुसुहृदस्तेभिषेचने ॥ अद्यभीताःपलायंतुदुष्प्रदास्तेदिशो दश ॥ २९ ॥ आक्रोशंममातुश्चप्रमृज्यपुरुषर्षभ ॥ अद्यतत्रभवंतंचपितरंरक्षकिल्बिषात् ॥ ३० ॥ शिरसात्वाभियाचेहंकुरुष्वकरु णांमयि ॥ बांधवेषुचसर्वेषुभूतेष्विवमहेश्वरः ॥ ३१ ॥ अथवापृष्ठतःकृत्वावनमेवभवानितः ॥ गमिष्यतिगमिष्यामिभवतासार्धम प्यहं ॥ ३२ ॥ तथाभिरामोभरतेनताम्यताप्रसाद्यमानःशिरसामहीपतिः ॥ नचैवचक्रेगमनायसत्ववान्मतिंपितुस्तद्वचनेप्रतिष्ठितः ॥ ॥ ३३ ॥ तदद्भुतंस्थैर्यमवेक्ष्यराघवेसमंजनोहर्षमवापदुःखितः ॥ नयात्ययोध्यामितिदुःखितोभवत्स्थिरप्रतिज्ञत्वमवेक्ष्यहर्षितः ॥ ॥ ३४ ॥ तमृत्विजोनैगमयूथवल्लभास्तथाविसंज्ञाश्रुकलाश्चमातरः ॥ तथाब्रुवाणंभरतंप्रतुष्टुवुःप्रणम्यरामंचययाचिरेसह ॥ ३५ ॥ इत्यार्षेश्रीरामायणेवाल्मीकीयेआदिकाव्येअयोध्याकांडेषडुत्तरशततमःसर्गः ॥ १०६ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

त्यर्थः ॥ ३२ ॥ ताम्यता ग्लायता गमनाय अयोध्यांप्रतीतिशेषः ॥ ३३ ॥ तत्स्थैर्यं पितृवचनस्थितिस्थैर्यं दुःखहर्षयोर्युगपत्प्रवृत्तौनिमित्तं स्वयमेवव्याकरोति कवि र्नयातीति ॥ ३४ ॥ नैगमाः पुरेभवाः ॥ निगमोनिश्चयेवेदेपुरेपथिवणिक्पथेइति ॥ तद्यूथवल्लभास्तद्गणमुख्याः विसंज्ञाविचित्ताश्चताअश्रुकलाअश्रुप्रचुराश्च ॥ ३५ ॥ इति श्रीरामाभि० वाल्मीकीयेआदिकाव्येअयोध्याकांडेषडुत्तरशततमःसर्गः ॥ १०६ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥